Ірина Георгіївна Барановська

Інноваційні педагогічні стратегії формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу на засадах міжмистецької інтеграції

УДК 378.147.091.33:001.895]:7
DOI https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-3.1

Ірина Георгіївна Барановська
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін дошкільної і початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0002-8223-1683
Researcher ID: M-8524-2018
Scopus: 57201258051

Дата першого надходження статті до видання: 14.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.11.2026

У статті розглянуто теоретичні засади формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу в процесі професійної підготовки. Методологічну основу дослідження становлять системний, інтегративний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний, художньо-інтерпретаційний і культурологічний підходи, реалізовані на основі принципів взаємозумовленості, міжмистецької взаємодії, професійної спрямованості, суб'єктної активності, інтерпретаційної варіативності художнього рішення та культурної контекстуалізації. Уточнено зміст поліхудожньої обізнаності як інтегративної характеристики професійної підготовленості, що охоплює систему знань про різні види мистецтва, розуміння специфіки їхньої взаємодії, здатність встановлювати міжмистецькі зв'язки, здійснювати художньо-образний аналіз і використовувати отримані знання у вокально-педагогічній та творчо-виконавській діяльності. Виокремлено когнітивно-мистецький, інтегративно-аналітичний, інтерпретаційно-творчий і професійно-педагогічний компоненти поліхудожньої обізнаності.

Визначено міжмистецьку інтеграцію як системоутворювальний чинник формування поліхудожньої обізнаності та конкретизовано змістовий, аналітичний, творчо-інтерпретаційній та педагогічний рівні її реалізації. Обґрунтовано комплекс інноваційний педагогічний стратегій, до якого віднесено проєктно-дослідницьку, цифрово-мультимедійну, проблемно-інтерпретаційну, компаративну та рефлексивні стратегії. Розкрито педагогічні можливості їх застосування у вокальній підготовці, зокрема для активізації пізнавальної, аналітичної, творчої та рефлексивної діяльності здобувачів освіти, збагачення художньої інтерпретації та розвитку здатності до варіативного обґрунтування виконавських і педагогічних рішень. Встановлено, що результативність міжмистецької інтеграції забезпечується не механічним поєднанням різних видів мистецтва, а цілеспрямованим встановленням змістових, образних, структурних, виражальних взаємозв'язків між ними. Перспективним напрямом подальших досліджень визначено розроблення та експериментальну перевірку методики формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу.

Ключові слова: *поліхудожня обізнаність, майбутні викладачі вокалу, мистецька інтеграція, професійна підготовка, інноваційні педагогічні стратегії, вокальна підготовка, мистецька освіта, художня інтерпретація.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку мистецької освіти в Україні характеризується переосмисленням змісту професійної підготовки фахівців відповідно до інтегративних тенденцій сучасної культури, цифрової трансформації освітнього середовища, розвитку міждисциплінарних зв'язків, інтеграції до європейського освітнього простору та оновлення вимог до професійної діяльності педагога. Відповідно до законодавчих документів України про вищу освіту, сучасний фахівець має поєднувати спеціальні музично-виконавські знання й уміння з педагогічною, художньо-просвітницькою, комунікативною, дослідницькою та культуротворчою діяльністю. Особливої актуальності ці вимоги набувають у підготовці викладача вокалу, професійна діяльність якого передбачає не лише формування виконавської майстерності здобувачів освіти, а й розвиток художньо-образного мислення, творчих здібностей, здатності до інтерпретації музичного твору, міжкультурної комунікації та використання сучасних освітніх технологій.

Специфіка вокального мистецтва зумовлює необхідність взаємодії різних способів художнього пізнання й вираження. Професійне опрацювання вокального твору передбачає осмислення його музичної драматургії, мелодико-інтонаційних, ладо-тональних і ритмічних особливостей, специфіки вокальної фактури, фразування, дихання, звукоутворення, артикуляції та дикції, а також поетичного тексту, художньо-образної системи, жанрово-стильових особливостей і культурно-історичного контексту. Це актуалізує потребу розширення змісту професійної підготовки майбутнього викладача вокалу за межі предметно ізольованого засвоєння спеціальних знань і вмінь.

У цьому контексті особливої наукової та практичної значущості набуває проблема формування поліхудожньої обізнаності майбутнього викладача вокалу. Вона передбачає не механічне накопичення відомостей про різні види мистецтва, а формування інтегрованого художнього досвіду, здатності встановлювати змістові, образні, стильові та виражальні зв'язки між мистецькими явищами, комплексно аналізувати вокальний твір і використовувати міжмистецькі асоціації у процесі його інтерпретації та виконання (Барановська, 2019; Кшивак, 2026; Степанова, 2026).

У межах дослідження поліхудожню обізнаність майбутнього викладача вокалу розглядаємо як інтегративну особистісно-професійну

характеристику, що охоплює знання про різні види мистецтва, розуміння закономірностей їхньої взаємодії, здатність установлювати змістові, образні та виражальні зв'язки між мистецькими явищами, здійснювати міжмистецький аналіз та інтерпретацію й застосовувати набутий художній досвід у вокально-педагогічній діяльності. Її сутнісною ознакою є інтегрованість художнього досвіду, що забезпечує цілісне сприймання вокального твору, розширює можливості його образно-смислової інтерпретації та сприяє розвитку асоціативного, критичного й творчого мислення та інтерпретаційної культури майбутнього фахівця. У цьому аспекті міжмистецька інтеграція постає важливою методологічною основою професійної підготовки, оскільки забезпечує встановлення взаємозв'язків між різними способами художнього відображення дійсності та розширює інтерпретаційний простір вокального мистецтва.

Водночас сучасна професійна підготовка майбутніх викладачів вокалу значною мірою зберігає орієнтацію на формування вокально-виконавської майстерності та опанування спеціальних фахових дисциплін, тоді як потенціал міжмистецької інтеграції та інноваційних освітніх технологій використовується недостатньо системно. Це виявляє суперечність між зростанням вимог до інтегрованої, творчої та міждисциплінарної професійної діяльності викладача вокалу і недостатньою розробленістю педагогічних засобів цілеспрямованого формування його поліхудожньої обізнаності.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукових праць засвідчує, що професійна підготовка майбутніх педагогів мистецького профілю дедалі виразніше осмислюється на засадах компетентнісного, інтегративного, культурологічного та міждисциплінарного підходів. Теоретико-методологічні засади мистецької освіти, професійного становлення педагога-музиканта, художньо-естетичного розвитку особистості та інтеграції різних видів мистецтва висвітлено у працях Т. Коваль, Н. Миропольської, Г. Ніколаї, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Реброві, О. Ростовського, О. Рудницької, та ін.. Подальший розвиток цих ідей представлено в дослідженнях К. Завалко (2013), Ю. Кшивака (2026), Л. Масол (2020), Н. Мозгальової (2019), Т. Підгорної (2023), Л. Степанової (2026), Ся Гаоянь (2019), О. Цуранової (2020), О. Щолокової (2019), D. Johnson, (2024), L. Leonido (2023), R. Sanz-Camarero (2024) та інших учених, які досліджують міжмистецьку інтеграцію, художньо-педагогічну інтерпретацію, професійну компетентність, творчу мобільність майбутніх учителів мистецтва та інноваційні технології в мистецькій освіті.

У зазначених працях міжмистецька інтеграція розглядається як чинник розвитку художнього мислення, творчої інтерпретації мистецьких явищ і професійної компетентності майбутнього педагога. Водночас переважна частина досліджень зосереджена на загальній мистецькій освіті, професійній підготовці вчителя мистецтва та реалізації інтегрованого змісту мистецької освіти, що засвідчує недостатню розробленість теоретико-методичних засад використання міжмистецької інтеграції у професійній підготовці майбутнього викладача вокалу як засобу формування його поліхудожньої обізнаності.

Окремий напрям становлять дослідження інноваційних процесів у музичній освіті. К. Завалко у монографії «Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти» обґрунтовує засади інноваційної діяльності в музично-педагогічній освіті, сучасні концепції музичного навчання, діяльність педагога-інноватора та формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності (Завалко, 2013). Ці положення є важливими для нашого дослідження, оскільки формування поліхудожньої обізнаності передбачає не лише оновлення змісту професійної підготовки, а й трансформацію способів організації освітньої взаємодії.

Важливі орієнтири містить і зарубіжний науковий дискурс, у якому інтеграція мистецтв розглядається як складова сучасних моделей інтегрованої освіти. Дослідження у сфері Integrated Arts Education, а також моделі Arts Integration, Arts Infusion та STEAM розкривають потенціал інтегрованого навчання для встановлення змістових зв'язків між різними видами мистецтва, розвитку міждисциплінарного мислення та підготовки педагогів до проєктування інтегрованого освітнього середовища (Johnson, 2024, Leonido, 2023). Водночас R. Sanz-Camarero, J. Ortiz-Revilla та I. M. Greca наголошують на необхідності збереження художньої специфіки окремих видів мистецтва та методологічної обґрунтованості їх взаємодії (Sanz-Camarero, 2024). Отже, міжмистецька інтеграція має розглядатися не як механічне поєднання мистецьких засобів, а як педагогічно організоване встановлення змістових, образних, стильових і виражальних взаємозв'язків між ними.

Таким чином, українські та зарубіжні дослідження створюють вагоме теоретичне підґрунтя для використання міжмистецької інтеграції в професійній мистецькій освіті. Водночас проблема цілеспрямованого формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу не отримала достатнього комплексного теоретико-методичного обґрунтування. Потребують подальшого дослідження способи педагогічної реалізації міжмистецької інтеграції у вокально-педагогічній підготовці, зокрема стратегії міжмистецького аналізу вокального твору, художньо-образної асоціації, творчо-проєктної та цифрової мистецької діяльності, а також рефлексивного перенесення набутого художнього досвіду у професійну педагогічну практику.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та визначенні інноваційних педагогічних стратегій формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу на засадах міжмистецької інтеграції.

Методологія та методи дослідження. Для досягнення мети використано комплекс теоретичних методів. Аналіз, синтез, порівняння, систематизація й узагальнення наукових джерел – для з'ясування стану розробленості проблеми та уточнення понятєво-категоріального апарату; контент-аналіз – для виявлення змістових характеристик понять «поліхудожність», «поліхудожня освіта», «поліхудожня обізнаність», «міжмистецька інтеграція», «інноваційні педагогічні стратегії»; порівняльний метод – для зіставлення підходів до інтегрованого мистецького навчання та професійної підготовки фахівців музичного мистецтва; моделювання – для структурування процесу формування поліхудожньої обізнаності, визначення його мети, змісту, організаційно-процесуальних характеристик та очікуваних результатів, а також встановлення взаємозв'язків між ними.

Методологічну основу становить сукупність системного, інтегративного, компетентнісного, особистісно-діяльнісного, художньо-інтерпретаційного та культурологічного підходів. Провідним методологічним орієнтиром дослідження визначено *системний підхід*, який забезпечує цілісне бачення процесу формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу, забезпечує взаємозв'язок мети, змісту, принципів, суб'єктів освітньої взаємодії, педагогічних стратегій, форм і методів навчання, засобів міжмистецької інтеграції та результатів професійної підготовки. Інтегративний *підхід* розкриває синтетичну природу вокального мистецтва та орієнтує на цілісне осмислення взаємозв'язків між музичним, словесно-поетичним, сценічним, візуальним і пластичними складниками художнього образу, спираючись на положення про рівні й види мистецької інтеграції та можливості інтегративних технологій (Масол, 2020, Барановська, 2019, Ся Гаоян, 2019). *Компетентнісний підхід* визначає професійно-результативну спрямованість формування поліхудожньої обізнаності та орієнтує на практичне застосовування мистецьких знань та досвіду у виконавській, інтерпретаційній, вокально-педагогічній діяльності (Frytsiuk, 2025). Розвитку художньо-аналітичних, інтерпретаційних, творчих, комунікативних, проєктувальних умінь сприяють інноваційні педагогічні стратегії через активізацію самостійної художньо-пізнавальної діяльності, мистецького зіставлення, творчої інтерпретації та педагогічного проєктування (Барановська, Тодосієнко, Граб, 2025). Особистісно-діяльнісний підхід акцентує активну позицію майбутнього викладача вокалу, його здатність до самостійного пошуку, творчого вибору, аргументування художніх рішень і рефлексію. *Художньо-інтерпретаційний підхід* спрямовує на осмисленні художнього змісту та формуванні власної концепції виконання вокального твору, спираючись на наукові положення про художньо-інтерпретаційну діяльність студентів музичних спеціальностей (Щолокова, 2019). Культурологічний підхід забезпечує розгляд вокального мистецтво в контексті національного й світового культурного процесу з урахуванням історико-культурних умов, мистецьких традицій, жанрово-стильової своєрідності, системі художніх цінностей і сучасних художніх практиках.

Реалізація визначених методологічних підходів конкретизується у принципах взаємозумовленості, міжмистецької взаємодії, професійної спрямованості, суб'єктної активності, інтерпретаційної варіативності художнього рішення та культурної контекстуалізації. *Принцип взаємозумовленості* передбачає узгодження мети, змісту, форм, методів, педагогічних стратегій та очікуваних результатів; *принцип міжмистецької взаємодії* – встановлення функціональних зв'язків між різними видами мистецтва у процесі опрацювання вокального матеріалу; *принцип професійної спрямованості* – перенесення поліхудожнього досвіду у площину професійної діяльності та формування здатності майбутнього викладача вокалу застосовувати мистецькі знання й уміння для розв'язання виконавських, інтерпретаційних і вокально-педагогічних завдань; *принцип суб'єктної активності* – самостійність пошуку, творчий вибір, рефлективність осмислення результатів власної діяльності; *принцип варіативності художнього рішення* – пошук і обґрунтування різних способів інтерпретації вокального твору; *принцип культурної контекстуалізації* – осмислення вокального матеріалу в контексті національних і світових культурних традицій та сучасного мистецького середовища.

Результати та їх обговорення. Теоретичне узагальнення методологічних положень дало підстави виокремити чотири взаємопов'язані компоненти поліхудожньої обізнаності майбутнього викладача вокалу: когнітивно-мистецький, інтегративно-аналітичний, інтерпретаційно-творчий та професійно-педагогічний. Їх структура відображає логіку переходу від засвоєння мистецьких знань і способів художнього пізнання до встановлення міжмистецьких зв'язків, творчої інтерпретації та професійного застосування набутого досвіду.

Когнітивно-мистецький компонент охоплює знання про специфіку різних видів мистецтва, їх жанрово-стильові особливості, засоби художньої виразності, закономірності формування та сприймання художнього образу. Для майбутнього викладача вокалу важливими є уявлення про взаємодію музичної та словесно-поетичної драматургії, вокальної інтонації, сценічної дії, пластики,

візуального образу й культурно-історичного контексту твору. Цей компонент забезпечує знаннєву основу для міжмистецького аналізу та художньої інтерпретації.

Інтегративно-аналітичний компонент характеризує здатність встановлювати й осмислювати взаємозв'язки між різними мистецькими явищами. Йдеться про виявлення спільних художніх образів, тематичних мотивів, емоційно-смислових характеристик, жанрово-стильових ознак, композиційних принципів і засобів виразності. У професійній діяльності викладача вокалу це реалізується через зіставлення музичного матеріалу з літературною основою твору, сценічною драматургією, візуальними образами, пластичним рішенням та культурним контекстом.

Інтерпретаційно-творчий компонент відображає здатність використовувати міжмистецькі зв'язки у процесі художнього осмислення та виконавської інтерпретації вокального твору. Мистецькі знання стають підґрунтям для визначення образної концепції, емоційно-смислових акцентів, характеру фразування, динаміки, тембрового забарвлення, сценічної поведінки та інших засобів виконавської виразності. Розвиток цього компоненту пов'язаний із варіативністю інтерпретаційних рішень, творчим пошуком та їх аргументованим вибором.

Професійно-педагогічний компонент характеризує здатність майбутніх викладачів вокалу інтегрувати поліхудожній досвід у систему професійних знань у педагогічних умінь. Його зміст охоплює усвідомлення дидактичного потенціалу міжмистецьких зв'язків, уміння співвідносити художній матеріал із навчальними цілями, визначати доцільні способи його педагогічного використання та адаптувати інтегрований мистецький досвід до освітніх потреб учнів. Розвиток цього компоненту поліхудожньої обізнаності забезпечує професійну готовність майбутніх викладачів вокалу до організації інтегрованого мистецького навчання.

Виокремленні компоненти утворюють динамічну систему професійного розвитку: когнітивно-мистецький формує знаннєву основу, інтегративно-аналітичний забезпечує осмислення міжмистецьких зв'язків, інтерпретаційно-творчий переводить результати аналізу у власні художньо-виконавські рішення, а професійно-педагогічний забезпечує їх застосування в освітній діяльності. Отже, поліхудожня обізнаність формується через взаємопов'язане засвоєння мистецьких знання, їх аналітичне осмислення, творчу інтерпретацію та професійне використання.

Важливим результатом теоретичного опрацювання проблеми стало визначення міжмистецької інтеграції як системоутворювального чинника формування поліхудожньої обізнаності. Її педагогічний потенціал полягає у виявленні функціональних зв'язків між художніми явищами та використанні їх для поглиблення сприймання, аналізу й інтерпретації вокального твору. Наприклад, робота над вокальним твором може передбачати звернення до літературного першоджерела, дослідження його музичної драматургії та вокально-виконавських засобів, зіставлення художнього образу з творами живопису або кіномистецтва, аналіз сценічної дії та пластичного рішення. Виявлені відповідності допомагають майбутньому викладачеві аргументувати інтерпретаційний задум і визначати педагогічні способи його розкриття.

У структурі міжмистецької інтеграції доцільно виокремити змістовий, аналітичний, творчо-інтерпретаційний та педагогічний рівні. Змістовий рівень пов'язаний із залученням мистецьких знань і художніх джерел з інших видів мистецтва; аналітичний – із виявленням міжмистецьких відповідностей; творчо-інтерпретаційний – із використанням установлених зв'язків для формування власної художньої концепції та виконавських рішень; педагогічний – із перенесенням інтегративного досвіду в навчальні завдання та способи роботи з вокальним матеріалом.

Реалізація визначених рівнів міжмистецької інтеграції потребує організації художньо-педагогічної діяльності, де майбутній викладач вокалу виступає активним суб'єктом пошуку, аналізу, інтерпретації та творчого застосування мистецького досвіду. У зв'язку з цим виокремлено комплекс інноваційних педагогічних стратегій: проєктно-дослідницьку, цифрово-мультимедійну, проблемно-інтерпретаційну, компаративну та рефлексивну стратегії. Їх поєднання охоплює основні способи роботи з мистецьким матеріалом – від самостійного пошуку й аналізу до творчого осмислення та професійної рефлексії.

Проєктно-дослідницька стратегія орієнтує здобувачів на самостійне дослідження комплексне опрацювання вокального твору – його художнього змісту, музичної драматургії та виконавських засобів – у взаємозв'язку з іншими видами мистецтва. Робота може охоплювати аналіз музичної драматургії, методико-інтонаційної структури, вокального фразування, особливостей дихання, артикуляції, дикції, тембру, динаміки, агогіки та способів передачі художнього образу, а також дослідження поетичного тексту, творчості композитора й автора слів, культурно-історичного контексту твору. Міжмистецький аспект передбачає добір і зіставлення творів живопису, театральних постановок, кіно матеріалів, хореографічних композицій та інших художніх джерел, співставлення із тематикою, образною сферою, емоційним змістом або стилістикою вокального твору. Результатом може бути мультимедійний або аналітично-виконавський проєкт, цифрове портфоліо, мистецька карта твору чи розроблення інтегрованого вокально-педагогічного заняття. Стратегія розвиває дослідницьку

ініціативу, художньо-аналітичні та виконавські вміння, здатність систематизувати інформацію, обґрунтовувати виконавські та педагогічні рішення.

Цифрово-мультимедійна стратегія передбачає використання цифрових аудіовізуальних ресурсів для художнього аналізу, інтерпретації та педагогічного проєктування. Під час роботи з вокальним репертуаром здобувачі можуть зіставляти аудіо- та відеозаписи різних виконавських інтерпретацій, аналізувати особливості вокальної манери, тембрового та динамічного рішення, сценічної поведінки, пластики, міміки та взаємодії виконавця з простором. Мультимедійний матеріал може поєднуватися з репродукціями творів образотворчого мистецтва, фотографіями сценічних постановок, фрагментами кіно та цифровими джерелами, що розкривають художній та культурний контекст вокального твору. Практичним результатом може стати створення цифрової презентації, відео анотації, мультимедійної інтерпретаційної карти твору з обґрунтуванням запропонованого виконавського рішення. Використання цифрових аудіовізуальних технологій у поліхудожній освіті відповідає сучасним теоретичним положенням щодо розширення можливостей цифрових засобів у мистецькому навчанні (Барановська, 2019).

Проблемно-інтерпретаційна стратегія орієнтована на розвиток самостійного художнього мислення через постановку проблемних завдань, пошук альтернативних способів розкриття художнього образу та аргументування виконавсько-педагогічних рішень. Здобувачеві можна запропонувати визначити засоби передачі емоційного стану ліричного героя, спрогнозувати зміни художнього образу за іншого темпу, тембру чи сценічного рішення, дібрати пластичні або візуальні засоби для посилення змісту вокального висловлювання. Продуктивним є створення кількох варіантів сценічної інтерпретації з подальшим обґрунтуванням обраних засобів. Стратегія розвиває аналітичність мислення, інтерпретаційну ініціативу, аргументованість художнього вибору та готовність до професійного прийняття рішень.

Компаративна стратегія ґрунтується на зіставленні музичних творів із літературними, театральними, образотворчими, хореографічними та кінематографічними образами. Порівняння може стосуватися тематики, образної сфери, драматургії, стилістики, характеру руху, колористики, емоційної атмосфери та засобів художньої виразності. Наприклад, аналіз вокального твору доцільно доповнити зіставленням його музичного образу з поетичним текстом і образотворчим твором відповідної тематики або порівнянням різних музичних інтерпретацій одного літературного сюжету. Здобувач визначає спільні й відмінні способи художнього висловлювання, пояснює їхній вплив на сприймання образу та визначає можливості використання результатів у вокальній роботі. Компаративний формат поглиблює розуміння художнього твору та розвиває здатність бачити його в системі міжмистецьких зв'язків.

Рефлексивна стратегія спрямована на осмислення власного художнього досвіду, результатів міжмистецького аналізу й обраних способів інтерпретації вокального твору. Рефлексивні завдання можуть передбачати визначення змін у розумінні художнього образу після залучення матеріалу іншого виду мистецтва, оцінювання ролі конкретних міжмистецьких зв'язків у його розкритті, аналіз ефективності використаних прийомів та визначення можливостей їх застосування у майбутній педагогічній діяльності. Результати рефлексії доцільно фіксувати у мистецькому щоденнику, цифровому портфоліо, аналітичній картці вокального твору або обговорити під час підбиття підсумків проєкту. Стратегія сприяє усвідомленню способів набуття й використання художнього досвіду, оцінюванню власних інтерпретаційних рішень та визначенню перспектив їх професійного застосування.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, теоретичне обґрунтування інноваційних педагогічних стратегій дало змогу визначити проєктно-дослідницьку, цифрово-мультимедійну, проблемно-інтерпретаційну, компаративну та рефлексивну стратегії як взаємопов'язані способи організації професійної підготовки майбутніх викладачів вокалу. Поєднання стратегій забезпечує цілісне осмислення художніх явищ, розвитку здатності до міжмистецького аналізу й творчої інтерпретації та використання отриманих результатів у виконавських та педагогічних ситуаціях.

Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з розробленням методики поетапного формування поліхудожньої обізнаності майбутніх викладачів вокалу, визначенням критеріїв, показників і рівнів її сформованості Їх застосування спрямоване на поглиблення художнього пізнання, встановлення міжмистецьких зв'язків, розвиток інтерпретаційної та творчої активності, обґрунтування виконавських рішень і перенесення набутого досвіду у вокально-педагогічну практику. Також із експериментальною перевіркою ефективності запропонованих педагогічних стратегій у процесі професійної підготовки здобувачів освіти. Окремої уваги потребує розширення цифрового інструментарію та розроблення інтегрованих навчально-творчих завдань для різних видів та рівнів вокальної підготовки.

Інформація про використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановська, І. Г. (2019). Мистецькі інтегративні технології в поліхудожній освіті. *Інформаційні технології в освіті*, 2 (39), 42–53. DOI: https://doi.org/10.14308/ite000695.

2. Барановська, І. Г., Тодосієнко, Н. Л., & Граб, О. Д. (2025). Інноваційні педагогічні стратегії як чинник формування художньо-аналітичних і комунікативних умінь майбутніх учителів мистецтва. *Освітологічний дискурс*, Том 51. № 4, 38–46. DOI: https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.4.43.

3. Завалко, К. В. (2013). Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти : монографія. Черкаси : Друкарня «Черкаський ЦНП», 520. ISBN 978-617-623-013-7.

4. Кшивак, Ю., Фрицюк, В., & Селезньов, С. (2026). Розвиток поліхудожньої компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 85, 62–66. DOI: https://doi.org/10.31652/2415-7872-2026-85-62-66.

5. Масол, Л. М., (2020). Інтеграція? Інтеграція. Інтеграція... Інтеграція! (Поліцентрична інтеграція змісту загальної мистецької освіти). *Мистецтво та освіта*, 1 (95), 20–26. DOI: https://doi.org/10.32405/2308-8885-2020-1(95)-20-26.

6. Підгорна, Т., & Твердохліб, І. (2023). Особливості підготовки майбутніх учителів до реалізації інтегративного підходу в освітньому процесі. *Український педагогічний журнал*, 3, 132–143. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-132-143.

7. Степанова, Л. В. (2026). Поліхудожність як онтологічний принцип синестезійного осягнення мистецького твору. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*, 35, 113–120. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2026.35.16.

8. Ся, Гаоян (2019). Специфіка видів мистецтва як орієнтир для поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя музики. *Молодь і ринок*, 1(168), 146–151. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.158768.

9. Цуранова, О. О., & Аржанухіна, С. В. (2020). Поліхудожній підхід до інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*, 91, 98–103. DOI: https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-91-14.

10. Щолокова, О. П., Мозгальова, Н. Г., & Барановська, І. Г. (2019). Інтерпретація музичних творів – методичний аспект. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*, 3 (128), 151–158. DOI: https://doi.org/10.24195/2617-6688-2019-3-21.

11. Johnson, D. C., Harney, K., Languell-Pudelka, A. B., & Kanzler, C. (2024). Integrated Arts Education: Perspectives and Practices of Teacher-Educators and Student-Teachers. *The Teacher Educator*, 59 (2), 259–277. DOI: https://doi.org/10.1080/08878730.2023.2272182.

12. Leonido, L., Pereira, A., Mendes, L., Rodrigues, J. B., & Morgado, E. M. G. (2023). Art Education: Two Decades of Creation, Evaluation and Application of an Interdisciplinary Method of Artistic Literacy. *Education Sciences*, 13(6), 589. DOI: https://doi.org/10.3390/educsci13060589.

13. Sanz-Camarero, R., Ortiz-Revilla, J., & Greca, I. M. (2024). The Place of the Arts Within Integrated Education. *Arts Education Policy Review*. DOI: https://doi.org/10.1080/10632913.2023.2260917.

14. Frytsiuk, V., Kshyvak, I., Baranovska, I., & Teplova, O., Novosadova, A., and Khilya, A (2025). Digital ecosystems for music teacher training: ICT, social media, and online learning environments. *Environment. Technology. Resources* : Proceedings of the 16th International Scientific and Practical Conference, 2, 137–144. DOI: https://doi.org/10.17770/etr2025vol2.8598.

REFERENCES

1. Baranovska, I. H. (2019). Mystetski intehratyvni tekhnolohii v polikhudozhnii osviti [Artistic integrative technologies in polyartistic education]. I*nformatsiini tekhnolohii v osviti – Information Technologies in Education*, 2 (39), 42–53. https://doi.org/10.14308/ite000695

2. Baranovska, I. H., Todosienko, N. L., & Hrab, O. D. (2025). Innovatsiini pedahohichni stratehii yak chynnyk formuvannia khudozhno-analitychnykh i komunikatyvnykh umin maibutnikh uchyteliv mystetstva [Innovative pedagogical strategies as a factor in the formation of artistic-analytical and communicative skills of future art teachers]. *Osvitolohichnyi dyskurs – Educational Discourse*, 51 (4), 38–46. https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.4.43

3. Zavalko, K. V. (2013). Pedahohichna innovatyka v teorii ta praktytsi muzychnoi osvity [Pedagogical innovation in the theory and practice of music education]. Drukarnia «Cherkaskyi TsNP».

4. Kshyvak, Yu., Frytsiuk, V., & Seleznov, S. (2026). Rozvytok polikhudozhnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Development of polyartistic competence of future music teachers]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriia: Pedahohika i psykholohiia – Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology*, 85, 62–66. https://doi.org/10.31652/2415-7872-2026-85-62-66

5. Masol, L. M. (2020). Intehratsiia? Intehratsiia. Intehratsiia... Intehratsiia! (Politsentrychna intehratsiia zmistu zahalnoi mystetskoi osvity) [Integration? Integration. Integration... Integration! (Polycentric integration of the content of general art education)]. *Mystetstvo ta osvita – Art and Education*, 1 (95), 20–26. https://doi.org/10.32405/2308-8885-2020-1(95)-20-26

6. Pidhorna, T., & Tverdokhlib, I. (2023). Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh uchyteliv do realizatsii intehratyvnoho pidkhodu v osvitnomu protsesi [Specific features of preparing future teachers to implement an integrative approach in the educational process]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journa*l, 3, 132–143. https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-132-143

7. Stepanova, L. V. (2026). Polikhudozhnist yak ontolohichnyi pryntsyp synesteziinoho osiahnennia mystetskoho tvoru [Polyartistry as an ontological

principle of synesthetic comprehension of an artwork]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 14: Teoriia i metodyka mystetskoi osvity – Scientific Journal of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University. Series 14: Theory and Methodology of Art Education*, 35, 113–120. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2026.35.16

8. Sia, Haoyan. (2019). Spetsyfika vydiv mystetstva yak oriientyr dlia polikhudozhnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky [Specificity of art forms as a guideline for polyartistic training of future music teachers]. *Molod i rynok – Youth & Market*, 1 (168), 146–151. https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.158768.

9. Tsuranova, O. O., & Arzhanukhina, S. V. (2020). Polikhudozhnii pidkhid do instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Polyartistic approach to instrumental and performing training of future music teachers]. *Zbirnyk naukovykh prats «Pedahohichni nauky» – Collection of Scientific Papers «Pedagogical Sciences»*, 91, 98–103. https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-91-14

10. Shcholokova, O. P., Mozghalova, N. H., & Baranovska, I. H. (2019). Interpretatsiia muzychnykh tvoriv – metodychnyi aspekt [Interpretation of musical works: A methodological aspect]. *Naukovyi visnyk Pivdennoukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho – Scientific Bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*, 3 (128), 151–158. https://doi.org/10.24195/2617-6688-2019-3-21

11. Johnson, D. C., Harney, K., Languell-Pudelka, A. B., & Kanzler, C. (2024). Integrated arts education: Perspectives and practices of teacher-educators and student-teachers. *The Teacher Educator*, 59 (2), 259–277. https://doi.org/10.1080/08878730.2023.2272182

12. Leonido, L., Pereira, A., Mendes, L., Rodrigues, J. B., & Morgado, E. M. G. (2023). Art education: Two decades of creation, evaluation and application of an interdisciplinary method of artistic literacy. *Education Sciences*, 13 (6), 589. https://doi.org/10.3390/educsci13060589

13. Sanz-Camarero, R., Ortiz-Revilla, J., & Greca, I. M. (2024). The place of the arts within integrated education. *Arts Education Policy Review*. https://doi.org/10.1080/10632913.2023.2260917

14. Frytsiuk, V., Kshyvak, I., Baranovska, I., Teplova, O., Novosadova, A., & Khilya, A. (2025). Digital ecosystems for music teacher training: ICT, social media, and online learning environments. *Environment. Technology. Resources* : Proceedings of the 16th International Scientific and Practical Conference, 2, 137–144. https://doi.org/10.17770/etr2025vol2.8598

Innovative pedagogical strategies formation of poliyartistic awareness of future vocal teachers based on interartistic integration

Iryna Heorhiivna Baranovska
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Art Disciplines
for Preschool and Primary Education
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID: 0000-0002-8223-1683
Researcher ID: M-8524-2018
Scopus: 57201258051

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

The article examines the theoretical foundations of forming polyartistic awareness of future vocal teachers in the process of professional training. The methodological basis of the study comprises systemic, integrative, competency-based, personality-activity, artistic-interpretive, and cultural approaches, implemented through the principles of interdependence, interartistic interaction, professional orientation, subject agency, interpretive variability of artistic decisions, and cultural contextualization. The content of polyartistic awareness is specified as an integrative characteristic of professional preparedness encompassing a system of knowledge about different forms of art, an understanding of the specific features of their interaction, the ability to establish interartistic connections, conduct artistic and figurative analysis, and apply acquired knowledge in vocal-pedagogical and creative-performing activities. The cognitive-artistic, integrative-analytical, interpretive-creative, and professional-pedagogical components of polyartistic awareness are identified.

Interartistic integration is defined as a system-forming factor in the development of polyartistic awareness, and its content, analytical, creative-interpretive, and pedagogical levels of implementation are specified. A set of innovative pedagogical strategies is substantiated, including project-based research, digital multimedia, problem-based interpretive, comparative, and reflective strategies. The pedagogical potential of their application in vocal training is revealed, particularly in activating students' cognitive, analytical, creative, and reflective activities, enriching artistic interpretation, and developing the ability to provide variable justification for performing and pedagogical decisions. It is established that the effectiveness of interartistic integration is ensured not by the mechanical combination of different forms of art, but by the purposeful establishment of meaningful, figurative, structural, and expressive interrelationships between them. The development and experimental testing of a methodology for forming polyartistic awareness of future vocal teachers is identified as a promising direction for further research.

Keywords: *poly-artistic awareness, future vocal teachers, artistic integration, professional training, innovative pedagogical strategies, vocal training, arts education, artistic interpretation.*